

Ontwikkелgesprek

B Communication and Multimedia Design

Zuyd Hogeschool, 21 januari 2026

Ontwikkelgesprek CMD - verslag

Aanwezig tijdens het ontwikkelgesprek

Namens het visitatiepanel:

- Mw. dr. ir. Wina Smeenk, lector Societal Impact Design - Hogeschool Inholland

Namens de opleiding

- Mw. Mirelle van der Kreeft, opleidingsmanager a.i. - opleiding CMD
- Dhr. Rob Delsing, docent media design - opleiding CMD
- Dhr. Dave Krapels, docent business & marketing - opleiding CMD
- Dhr. Tom Luyten, lector Resilient Design Practice Zuyd Hogeschool

Verslag:

Mw. Elly Theunissen, dienst onderwijs en onderzoek, Zuyd Hogeschool

Op 16-17 december 2024 heeft de visitatie van de bachelor Communication and Multimedia Design (CMD) plaatsgevonden. Naar aanleiding van deze visitatie heeft op 21 januari 2026 een ontwikkelgesprek plaats tussen opleiding en panel.

Inleiding namens CMD

We zouden het thema "maatschappelijke impact" graag centraal willen stellen in het gesprek. We hebben hieronder een aantal vragen opgesteld, die we jullie willen voorleggen.

Maatschappelijke ontwikkelingen maken dat ontwerpvragestukken steeds complexer worden. Ontwerpuitdagingen zijn steeds vaker gericht op een bredere maatschappelijke context. Ontwerpuitdagingen zijn vaak systemisch en contextueel van aard. Ze gaan over sociale problemen, gedragsverandering, duurzaamheid. Steeds meer partijen, van verschillende achtergronden en met verschillende belangen, zijn betrokken bij een project. Verder wordt de impact van een ontwerp in bredere zin en over langere tijd belangrijker. Dit vraagt meer van onze ontwerpers en zal ook de rol van ontwerpers in de maatschappij veranderen. Ze zijn in de nieuwe situatie vaak de regisseur van de verandering en de ontwikkelaar van nieuwe oplossingen en interventies die niet standaard zijn.

- Hoe kijken jullie aan tegen de profilering van een dergelijk type ontwerper? Gaat het om een nieuw soort ontwerper of meer om een natuurlijke ontwikkeling die voor elke ontwerper geldt? En als het om een nieuw type ontwerper gaat hoe schetsen jullie dan het profiel van zo'n ontwerper?

Ontwikkelgesprek CMD - verslag

- Een dergelijk ontwerper zal in het werkveld vaak een voortrekkersrol vervullen. Hoe zouden wij als opleiding het werkveld kunnen meenemen in dit verhaal, wetende dat het werkveld soms achterloopt op de ontwikkelingen? En hoe kunnen wij studenten goed voorbereiden op die voortrekkersrol?
-

Gesprek

Tijdens het gesprek deelt Mw. Wina Smeenk de ervaringen die zij vanuit haar lectoraat Societal Impact Design opdoet. Zij ziet de volgende ontwikkelingen in het werkveld:

- Het vakgebied professionaliseert en 'is inmiddels overal';
- Er komen meer rollen bij voor ontwerpers;
- Instellingen nemen veel UX-ers in dienst;
- We zien minder ontwerpbureaus, maar meer systeem design bureaus opkomen;
- Design thinking lijkt als term af te nemen, social design neemt toe.

Zo ontstaat als het ware een nieuw vakgebied: social design. Je ziet echter ook dat iedereen nog aan het zoeken is. Wina verwijst naar haar inaugurale rede en de ontwikkeling die waarneembaar is: na social design komt een fase van transition design. Ontwerponderzoek en actieonderzoek groeien heel adaptief/intuïtief naar elkaar toe. Volgende maand verschijnt een nieuw boek '[Actieonderzoek met impact](#)' waarin het verrekijkersmodel als handvat wordt gehanteerd.

Wina maakt de vergelijking tussen social designers en consultants: als ontwerper 'haakjes' bedenken op basis waarvan strategieën ontwikkeld worden. De social designer is dan een soort 'consultant plus'. De social designer richt zich op maatschappelijke vraagstukken, werkt samen met stakeholders die fungeren als partners tijdens het ontwerpproces. Ze doen onderzoek in 'ongewone' situatie en geven zo het nodige overzicht waarop strategieën ontwikkeld kunnen worden. Het doel is de verandering van gedrag. De social designers positioneren zich op dit moment nog niet goed in het werkveld; dat geldt feitelijk ook voor de naam van de opleiding Communication and Multimedia Design. De naam 'laadt' onvoldoende wat je brengt. Communicatie kun je in dit verband zien als een interventie tool (bv. story telling, AI, VR) als middel om iets te bereiken, bv. een gedragsverandering. Daarin neemt het proces een belangrijke plaats in (het gaat niet alleen over het eindproduct). Het proces is dit moment vaak nog te weinig zichtbaar voor stakeholders. Het 'proces' zou door CMD'ers meer als product verkocht kunnen worden.

Dave: het beroepenveld van de CMD-er is niet gedefinieerd; vacatures zijn vaak nog een echo van oude beroepen; de vraag is dan of je het merk moet ombuigen of dat je moet toewerken naar een nieuw merk. Wina geeft aan dat het werkveld ook zoekende is en adviseert om het beroepenveld hierin mee te nemen. Maak een stappenplan, kleine

Ontwikkelgesprek CMD - verslag

stapjes; ga in gesprek met instanties in de regio (bv. gemeente, Chemelot, TU Eindhoven) en stel de vraag: waarom neem je een CMD-er aan? Wanneer een UX-er en wanneer een social designer?

De deelnemers aan het gesprek zijn het erover eens dat het lastig is om aan de voorkant goed te communiceren wat CMD-ers kunnen bieden; hoe ziet de branding eruit? Wina beaamt dat er sprake is van een transitiefase en adviseert 'social design bij CMD' te introduceren en niet 'social design in plaats van CMD'.

Het is in ieder geval opmerkelijk dat er steeds weer (meer, nieuwe) bijvoeglijke naamwoorden worden toegevoegd aan 'design' (social design, codesign, resilient design, sustainable design. Zie ook de paper van TU Delft '[Design Labels - The Words that Divide & Unite Us](#)'. Advies Wina: onderzoek wat in de eigen regio leeft; welk type bedrijven zijn er? (anders dan in de Randstad bv.). Tom geeft aan dat op dit moment een project in gang wordt gezet 'Werkveld in kaart'; de resultaten hiervan zullen meer zicht hierop geven.

Conclusie

De uitwisseling heeft absoluut nieuwe inzichten opgeleverd. Wina stelt voor dat de beide lectoraten Societal Impact Design van Hogeschool Inholland en Resilient Design Practice van Zuyd Hogeschool contact blijven houden.

De opleiding bedankt Wina Smeenk voor haar waardevolle inbreng.